

KREBSEDYRI
LIMFJORDEN

PHAV
LIMFJORDEN

Copyright af billederne tilfalder Susanne Weitemeyer, DTU Aqua og Morsø Kommune.

Tekst skrevet af
Kathrine Habekost Hansen, DTU Aqua.

Noter:

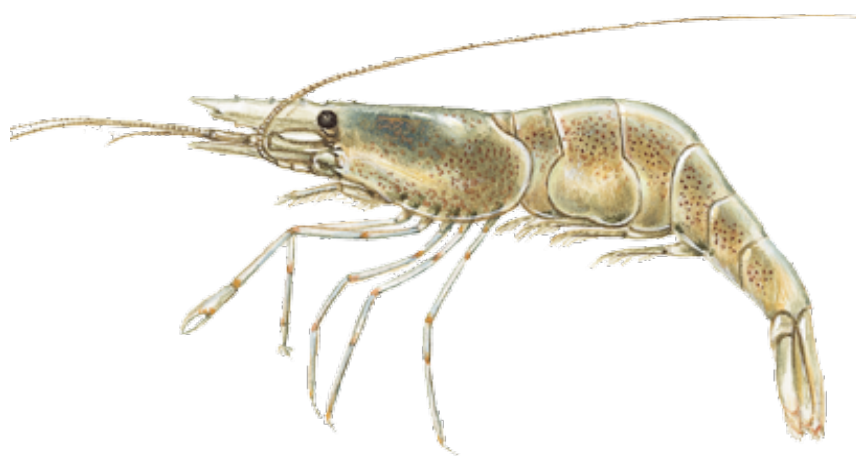
Fjordrejen

Fjordrejen kaldes også Roskildereje. Det har været almindeligt, at krebsdyr navngives efter de områder, hvor de bliver fisket. Mange rejer blev fanget i Roskilde Fjord og solgt i København. Her blev Roskilderejen kendt, og navnet begyndte langsomt at sprede sig til andre dele af landet. På den måde blev den almindelige fjordreje kendt som Roskildereje.

Fjordrejen har en pandetorn, der stikker ud over øjnene, og dens farve er gråbrun. Når den koges, bliver den lyserød.

Rejen findes langs kysten, men i løbet af sommeren bevæger den sig ud på lidt dybere vand. Man tror, at hunnerne med æg søger mod koldere vand, da dette giver larverne bedre chancer for at overleve.

Rejen kan spises og er en delikatesse.

LÆRING I FJORDKANTEN

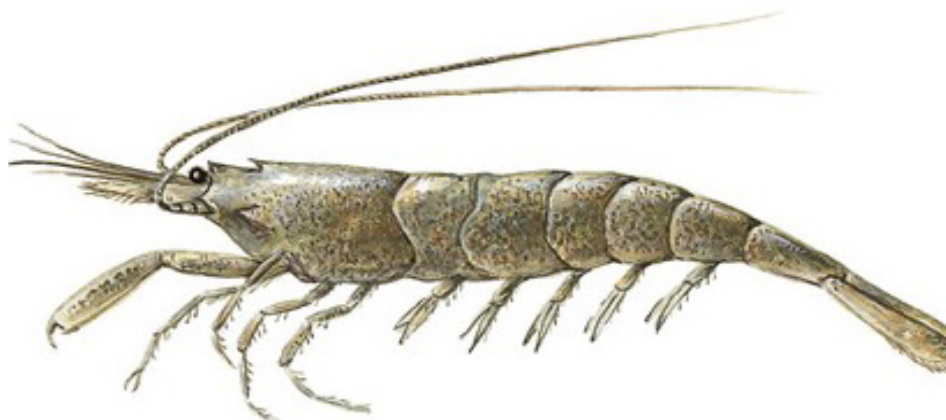
Hesterejen

Hesterejen kaldes også for sandreje, da den typisk lever på sandbund, hvor den kan grave sig lidt ned. Den er mest aktiv om natten, hvor den jager smådyr og kan endda fange små fisk. Den lever også af tang og planter.

Hesterejen skifter køn i løbet af livet. Den begynder som han, men bliver til hun, når den vokser sig større. Hunnerne kan lægge æg 2–3 gange om året og producerer mellem 2.000 og 14.000 æg ad gangen. Jo større rejen er, desto flere æg kan hun bære.

I Tyskland og England er hesterejen en delikatesse, men i Danmark spiser man den sjældent. I modsætning til mange andre krebsdyr skifter hesterejen ikke farve, når den bliver kogt.

Rejen kan spises.

LÆRING I FJORDKANTEN

Hummer

Hummeren er det største krebsdyr i dansk farvand og kan blive op til 70 cm lang. Den har typisk en blåsort skal, men der findes stor farvevariation. Denne variation skyldes blandt andet hummerens føde; forskellige arter af f.eks. muslinger kan påvirke farven. Føden er med til at bestemme både typen og mængden af farvekorn i skallen, som består af keratin og kalk.

Der er forskel på hummerens kløer. Den store klo bruges til at knuse byttet, mens den slankere klo er god til at gribe fat i ting. Det er ikke på forhånd bestemt, hvilken klo der har hvilken funktion – det varierer fra hummer til hummer, ligesom vi mennesker kan være højre- eller venstrehåandede.

Hos en voksen hummer kan der gå op til tre år mellem hvert skalskifte. Hvis fødemængden er begrænset, vokser den langsommere og skifter derfor sjældnere skal. Er der rigeligt med føde, vil skifter den skal oftere.

Hummeren kan spises og er en delikatesse.

LÆRING I FJORDKANTEN

Ruren

Ruren er et lidt særligt krebsdyr, fordi den sidder fast på sit underlag. Rurer kan findes på mange forskellige overflader som bøjer, sten – og endda på andre dyr som krabber og muslinger.

Ruren bygger et kegleformet hus og har fire kalkplader, som den kan bruge til at lukke toppen af huset med.

Rurer er særkønnede, hvilket betyder, at der findes både hanner og hunner. Når de skal parre sig, skal hannen kunne nå hunnen – og derfor har ruren udviklet en meget lang penis. Ruren har den længste penis i forhold til sin kropsstørrelse i hele dyreriget. Hos de mest almindelige arter er den op til otte gange længere end selve kroppen – og hos nogle arter endda endnu længere.

LÆRING I FJORDKANTEN

Stankelbenskrabbe

Stankelbenskrabben er en lille krabbe, der ligner en edderkop. Kroppen bliver op til 2 cm bred, men de lange ben får den til at se betydeligt større ud.

Krabben har mange kælenavne – blandt andet pyntekrabbe. Navnet stammer fra dens adfærd: Den plukker små stykker tang og havsvampe og sætter dem fast på sine ben. På den måde kan den bedre camouflere sig i sine omgivelser. Krabben har små sansehår på krop og ben, som den blandt andet bruger, når den skal anbringe ny “dekoration”.

Stankelbenskrabben lever i tangskove og ålegræs og kan findes mange steder langs Limfjordens kyster. Den er altædende og lever af både alger og smådyr. Den kan blive 3–5 år gammel.

LÆRING I FJORDKANTEN

Strandkrabben

Strandkrabben løber altid sidelæns, da skjoldet møder mindre modstand i vandet på den måde. Den er mest aktiv om natten og gemmer sig om dagen, men kan også ses og fanges i dagtimerne. Den lever langs kysten og ned til ca. 10 meters dybde.

Skjoldet er typisk brunt eller grønligt, men farven kan variere, så den passer til omgivelserne.

Man kan kende forskel på kønnene ved at kigge på halen. Er den trekantet, er det en han. Er den mere rund, er det en hun. Hunnen bærer æggene under halen, og derfor er den bredere. Når æggene er nylagte, er de helt orange. Efterhånden som krabben inde i ægget udvikler sig, bliver æggene mørkere.

Kønsmodne krabber skifter skal cirka én gang om året – typisk om foråret eller sommeren, når vandet er lidt varmere. Unge krabber kan skifte skal flere gange om året. Lige efter et skalskifte er krabben helt blød og vil derfor naturligt forsøge at gemme sig.

Strandkrabben kan spises.

LÆRING I FJORDKANTEN

Tanglopper

Tanglopper er små, sammenkrøllede krebsdyr, der kan minde lidt om rejer, selvom de er meget mindre. De er ofte buede og danner en lille, halvmåneformet cirkel.

Den mest kendte art er nok ferskvandstangloppen, som findes i mange danske søer. Men der findes også mange arter, der lever i saltvand.

Tanglopper har syv sæt ben, som er tilpasset forskellige funktioner – ikke alle ben er ens.

Den almindelige tangloppe, også kaldet brakvands-tangloppen, kan leve i vand med meget lavt saltindhold. Hannerne kan blive op til 3 cm lange, mens hunnerne er betydeligt mindre.

Tanglopper ses ofte svømmende sammen, hvor hannen “rider” på hunnen.

LÆRING I FJORDKANTEN

Tanglus

Tanglus er små, fladtrykte og aflange krebsdyr. De har syv ens sæt ben og findes i forskellige farver – nogle er grønne, andre har striber. Nogle arter kan endda skifte farve, afhængigt af omgivelserne.

Den almindelige tanglus kan blive op til 3 cm lang. De fleste danske arter ligger i samme størrelsesorden eller er mindre – kun få bliver større.

Selvom ikke alle tanglus lever direkte i tang, finder man næsten altid én eller flere arter i tang- eller ålegræsskove.

LÆRING I FJORDKANTEN

Taskekrabbe

Taskekrabben er en stor krabbe, der kan blive op til 20 cm bred. Den ses sjældent helt inde ved kysten, men små taskekrabber kan godt bevæge sig tættere på om sommeren, hvor vandet er varmere.

Hanner og hunner lever det meste af året adskilt. Efter parring trækker hunnerne længere ind mod kysten – dog ikke helt ind til strandene. Her er vandet varmere, og der er færre store rovdyr, hvilket gør det til et godt sted at bære æggene. Hannerne bliver ude på det dybere vand, hvor temperaturen er mere stabil året rundt.

Taskekrabben har et rødbrunt skjold, og kløerne har sorte spidser. De kraftige kløer er stærke nok til at knuse muslinger.

Taskekrabben er kendt for sine velsmagende kløer. I Danmark er det oftest kløerne, man spiser – men hele krabben er faktisk spiselig.

LÆRING I FJORDKANTEN

LIMEJURDEN OPHAV

novo nordisk
foundation

VILLUM FONDEN